

POSTANOWIENIE

17 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 17 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa D. W. i K. W.

przeciwko syndykowi masy upadłości G. Bank S.A. w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości G. Bank S.A. w W.

od wyroku częściowego Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 22 grudnia 2023 r.,

I ACa 2129/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od syndyka masy upadłości G. Bank S.A. w W. łącznie na rzecz K. W. i D. W. 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu.

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 listopada 2022 r., I C 760/22, Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo główne o ustalenie nieistnienia stosunku kredytu wynikającego z umowy z 31 października 2007 r. i o zapłatę 108 211,91 zł z odsetkami, zasądził od pozwanego banku rzecz powodowych kredytobiorców po 20 089,33 zł z odsetkami i oddalił powództwo ewentualne w pozostałym zakresie.

W toku postępowania apelacyjnego 20 lipca 2023 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości pozwanego banku.

Wyrokiem częściowym, zaskarżonym skargą kasacyjną, Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w zakresie roszczenia o ustalenie w ten sposób, że ustalił nieistnienie pomiędzy stronami stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu z 31 października 2007 roku.

Sąd drugiej instancji ustalił, że 31 października 2007 r. strony zawarły umowę o kredyt hipoteczny, na podstawie której bank zobowiązał się udzielić kredytu w kwocie 82 535,32 zł, indeksowanego kursem CHF. W dniu wypłaty kredytu kwota wypłacanych środków miała zostać przeliczona według kursu kupna walut określonego w tabeli kursów obowiązującego w dniu uruchomienia środków. Wysokość zobowiązania miała być ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w CHF - po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do CHF obowiązującego w dniu spłaty”. W okresie od 5 grudnia 2007 r. do 16 lutego 2022 r. kredytobiorcy uiszcili łącznie na rzecz banku raty kapitałowo-odsetkowe w łącznej kwocie 106 284,52 zł.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w umowie będącej przedmiotem niniejszej sprawy bank w sposób jednostronny oznaczał kurs waluty właściwej do wyliczenia zobowiązania kredytobiorcy. Z treści umowy nie wynikały zaś ani obiektywne, ani weryfikowalne oznaczenia tego kursu. Przedmiotowa umowa nie była negocjowana indywidualnie, zawiera postanowienia naruszające w sposób rażący interesy konsumenta i jest sprzeczna z dobrymi obyczajami. W ocenie Sądu drugiej instancji nie ma możliwości utrzymania umowy po wyeliminowaniu postanowień abuzywnych, dlatego przedmiotowa umowa jest bezskuteczna na skutek zastosowania przez bank niedozwolonych postanowień umownych.

Syndyk masy upadłości banku wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego: czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego

albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 7 pr.upadł. i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 lub art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 w zw. z art. 145 ust. 1 pr.upadł. do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub, odpowiednio, odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą?

Syndyk masy upadłości banku wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania również z uwagi na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych: art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 ust. 1 pr.upadł. oraz art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 ust. 1 pr.upadł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 144 ust. 1 pr.upadł. po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko memu. Postępowanie o ustalenie nieważności umowy kredytu nie jest postępowaniem dotyczącym wierzytelności, o którym mowa w art. 145 pr.upadł., dlatego należało je podjąć i dalej prowadzić przeciwko syndykowi.

Takie stanowisko potwierdza również uchwała Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2024 r., w sprawie III CZP 5/24, w której stwierdzono, że „Postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka”.

W uchwale tej wskazano również, że niewskazanie w art. 145 ust. 1 pr.upadł. wprost spraw o ustalenie nie powinno skłaniać do rozszerzającego rozumienia pojęcia „postępowania sądowego [...] o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do

masy upadłości”, w celu objęcia tą kategorią spraw również żądań z art. 189 k.p.c. Postępowanie upadłościowe, którego istotnym elementem jest sporządzenie listy wierzytelności zaspokajanych z masy upadłości, zasadniczo nie stwarza zainteresowanym możliwości dochodzenia roszczenia procesowego o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Na rzecz wniosku, że sprawy te pozostają poza zakresem zastosowania art. 145 ust. 1 pr.upadł., wobec czego prowadzone w nich postępowania powinny być podejmowane z chwilą ustalenia osoby syndyka, przemawia więc także ten argument, że w przeciwnym razie zagrożeniu ulegałoby prawo stron do sądu. Podmioty poszukujące ochrony prawnej w sprawach o ustalenie nie miałyby bowiem możliwości uzyskania tej ochrony – co najmniej do czasu wyczerpania trybu zgłoszenia wierzytelności, pozostającej w takim związku z żądaniem z art. 189 k.p.c., że ustalenie istnienia lub nieistnienia określonego prawa lub stosunku prawnego mogłoby przekładać się na ocenę podstaw umieszczenia danej, zgłoszonej wierzytelności na liście.

To właśnie korelacja art. 145 ust. 1 pr.upadł. z ustaleniem listy wierzytelności, wyrażająca istotę i funkcję przywołanego przepisu, stanowi o fundamentalnej różnicy między sprawami o ustalenie i sprawami o zasądzenie. W razie wystąpienia z żądaniem zasądzenia sensem tamowania rozpoznania sprawy w postępowaniu prowadzonym na zasadach ogólnych jest możliwość dochodzenia ochrony prawnej w procedurze związanej z ustaleniem listy wierzytelności. Zbieżne rozwiązanie nie zostało przewidziane dla żądania ustalenia prawa lub stosunku prawnego, które nie ma swego odpowiednika w toku sporządzania listy wierzytelności. W konsekwencji sprawa z art. 189 k.p.c. może toczyć się na zasadach ogólnych, tyle że z udziałem syndyka, a nie samego upadłego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 k.p.c. kredytobiorcom przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

[a.ł]